



**СИЛАБУС**  
**навчальної дисципліни**

**«ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ТА МІЖСОБОВОГО СПІЛКУВАННЯ,  
МЕДИЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДЕОНТОЛОГІЇ»**

<b>Галузь знань</b>	22 Охорона здоров'я
<b>Спеціальність</b>	223 Медсестринство 224 Технології медичної діагностики та лікування
<b>Освітньо-професійна програма</b>	Сестринська справа Лабораторна діагностика
<b>Освітній ступінь</b>	бакалавр
<b>Статус дисципліни</b>	<b>Нормативна</b> Навчальні плани 2022 р.
<b>Групи</b>	<b>I МС-21                      1-й семестр</b> <b>I ЛД-21                        1-й семестр</b>
<b>Мова викладання</b>	Українська
<b>Кафедра, за якою закріплена дисципліна</b>	Кафедра психічного та фізичного здоров'я
<b>Викладач курсу</b>	<b>Шегедін Ярослава Юріївна</b> – кандидат наук з державного управління
<b>Контактна інформація викладача</b>	<b>E. mail: <a href="mailto:y.shegedyn@lma.edu.ua">y.shegedyn@lma.edu.ua</a></b>
<b>Консультації</b>	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet, або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
<b>Сторінка курсу</b>	<a href="https://vl.lma.edu.ua/course/view.php?id=162">https://vl.lma.edu.ua/course/view.php?id=162</a>
<b>Опис навчальної дисципліни</b>	Кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин – 90 Модулів – 2 Лекції – 12 год Практичні заняття – 20 год Самостійна робота – 58 год
<b>Коротка анотація курсу</b>	Дисципліна «Основи психології та міжособового спілкування, медичної етики та деонтології» є нормативною дисципліною для студентів спеціальності 223 Медсестринство, 224 Технології медичної діагностики та лікування. Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати здобувачам освіти базові фундаментальні поняття про природу психіки людини, співвідношення природних (натуральних) і соціальних (культурних) чинників, становлення та розвитку особистості, формування у студентів загальнолюдських компетенцій як складової інтегрованої характеристики фахівця. Предметом вивчення навчальної дисципліни є: пізнання основних питань психології, стану, структури, завдань і методів сучасної психології; формування уявлень про психічні процеси, вікові етапи розвитку людини, типи темпераменту, емоційно-вольові якості особистості, їх прояви у практичній діяльності та спілкуванні.

## Мета та цілі курсу

Метою вивчення дисципліни «Основи психології та міжособового спілкування, медичної етики та деонтології» є: здобуття студентами уявлень про природу психіки людини, співвідношення природних (натуральних) і соціальних (культурних) чинників, становлення та розвитку особистості, формування у студентів загальнолюдських компетенцій як складової інтегрованої характеристики фахівця.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні

### **знати:**

- головні проблеми та завдання психології на сучасному етапі нашого суспільства;
- методи дослідження загальної психології;
- закономірності формування та властивості психічних процесів, психічної діяльності, емоційно-вольової сфери;
- психічний стан особистості та психічні процеси, які відбуваються в організмі людини;
- характеристику пізнавальних та емоційно-вольових психічних процесів;
- види емоцій і почуттів, вольові якості особистості;
- культуру спілкування та етику взаємовідносин медичних працівників, загальну характеристику діяльності сестри медичної;
- психологічні особливості спілкування;
- міжособистісні відносини у колективі;
- причини виникнення та вирішення конфліктів у колективі;
- основні принципи медичної етики та деонтології;
- основні етичні категорії;
- етичний кодекс України;
- особливості спілкування сестри медичної з пацієнтами різного віку;
- типи діяльності сестри медичної;
- особливості поведінки сестри медичної залежно від типу пацієнта;
- види ятрогеній та методи профілактики їх;
- біоетичні проблеми народження та смерті;
- принципи конфіденційності;

### **вміти:**

- визначати індивідуально – психологічні особливості за допомогою прийомів та методів психологічного дослідження;
- спостерігати, аналізувати, узагальнювати психологічні факти, об'єктивно оцінювати поведінку та соціальні дії суб'єктів;
- визначати форми спілкування та стосунки у практичній роботі, встановлювати психологічний контакт із співрозмовником;
- володіти правилами спілкування;
- планувати проведення психологічного дослідження;
- оцінювати результати проведення психологічного дослідження;
- виявляти тип пацієнта та оцінювати його психічний стан;
- володіти засобами подолання міжособистісних конфліктів;
- самостійно працювати з науковою літературою;
- керуватися в своїй діяльності основними етичними категоріями: обов'язком, гідністю, совістю, честю, відповідальністю;
- створити колегіальні взаємовідносини в колективі;
- дотримуватися морально-етичних норм у своїй роботі;
- використовувати нормативно-правову документацію в професійній діяльності;
- аналізувати професійні помилки та їх порушення;
- запобігати виникненню конфліктних ситуацій;
- вирішувати конфлікт;

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– запобігати виникненню ятрогеній;</li> <li>– визначати термінальні стани;</li> <li>– надавати психологічну підтримку вмираючому пацієнтові, його родичам;</li> <li>– застосовувати ефективні етичні та деонтологічні підходи у вирішенні біоетичних проблем сучасної медицини.</li> </ul>
<p><b>Програмні результати навчання</b></p>	<p style="text-align: center;"><b><i>Відповідно до ОПП Сестринська справа</i></b></p> <p>ПРН01. Проводити медсестринське суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані.</p> <p>ПРН02. Проводити медсестринську діагностику: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта.</p> <p>ПРН03. Планувати медсестринські втручання та реалізовувати їх.</p> <p>ПРН04. Здійснювати контроль за роботою молодшого медичного персоналу та станом інвентарю.</p> <p>ПРН05. Контролювати виконання правил внутрішнього розпорядку персоналом та пацієнтами з дотримання заходів санітарно-гігієнічного режиму в палатах та медичних кабінетах.</p> <p>ПРН06. Здійснювати медсестринське адміністрування.</p> <p>ПРН07. Забезпечувати здоровий мікроклімат в колективі.</p> <p>ПРН12. Координувати дії за допомогою поєднання декількох навичок для забезпечення харчування пацієнта.</p> <p>ПРН13. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму.</p> <p>ПРН14. Виписувати, зберігати та застосувати фармакологічні засоби.</p> <p>ПРН15. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження.</p> <p>ПРН16. Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану.</p> <p>ПРН17. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних медсестринських функцій.</p> <p>ПРН18. Планувати і проводити профілактичні та протиепідемічні заходи щодо інфекційних хвороб.</p> <p>ПРН19. Організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань.</p> <p>ПРН20. Проводити медико-гігієнічну пропаганду.</p> <p>ПРН21. Належно вести відповідну медичну документацію.</p> <p style="text-align: center;"><b><i>Відповідно до ОПП Лабораторна діагностика</i></b></p> <p style="text-align: center;">---</p>
<p><b>Політика курсу</b></p>	<p><b>Дотримання принципів академічної доброчесності</b></p> <p>Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на заліку користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p><b>Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології</b></p> <p>Під час занять здобувачі вищої освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.</p> <p><b>Відвідування занять</b></p>

Студенти повинні відвідувати усі лекції, практичні заняття курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

**Політика дедлайну**

Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.

**Порядок відпрацювання пропущених занять**

Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також у зручний час для викладача. Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

**СТРУКТУРА КУРСУ**

**ТЕМИ ЛЕКЦІЙ**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Психологія як наука. Поняття особистості	2
2.	Пізнавальні та емоційно-вольові психічні процеси	2
3.	Психологічні основи спілкування. Міжособистісна комунікація та сумісність	2
4.	Основні принципи та поняття медичної етики та деонтології. Помилки в професійній діяльності медичних працівників, їх етичне та правове оцінювання	2
5.	Медична таємниця. Психологічні основи взаємовідносин та особливості спілкування медичного працівника зі пацієнтом	2
6.	Біоетичні проблеми в сучасній медицині	2
<b>Разом:</b>		<b>12</b>

**ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Виявлення типологічних особливостей особистості	2
2.	Дослідження індивідуально-психічних особливостей особистості	2
3.	Дослідження здібностей особистості	2
4.	Дослідження пізнавальних та емоційно-вольових психічних процесів	2
5.	Дослідження принципів і навичок міжособового спілкування та взаємин у колективі	2
6.	<b>Модульний контроль 1. Основи психології та міжособового спілкування</b>	2
7.	Професійна культура та етикет медичного працівника	2
8.	Морально-етичні та правові основи фахової діяльності медичного працівника	2
9.	Етико-деонтологічні аспекти спілкування та діяльності медичний працівник - пацієнт	2
10.	<b>Модульний контроль 2. Медична етика та деонтологія</b>	2
<b>Разом:</b>		<b>20</b>

**САМОСТІЙНА РОБОТА**

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Становлення психології як науки	3
2.	Психологічна характеристика особистості: якості, теорії, стадії формування	4

3.	Індивідуально-психологічні особливості особистості	3
4.	Пізнавальні психічні процеси	2
5.	Характеристика пізнавально-психічного процесу уваги	3
6.	Визначити рівень імпульсивності за тест-опитувальником В.А.Лосенкова «Дослідження імпульсивності»	4
7.	Характеристика пізнавально-психічного процесу пам'яті	2
8.	Визначити рівень вибіркової уваги за методикою «Дослідження уваги»	4
9.	Ригідність та егоцентризм особистості	3
10.	Стратегія поведінки в конфліктних ситуаціях	4
11.	Стрес та нервові виснаження в роботі медичного працівника	4
12.	Соціально-психологічний клімат в колективі	3
13.	Дослідити соціально-психологічні відносини в колективі за методикою «Визначення індексу групової згуртованості»	4
14.	Синдром емоційного «професійного вигорання»	4
15.	Міжособові аспекти спілкування в медицині	3
16.	Визначити комунікативні компетенції міжособистісних стосунках за опитувальником Т.Лірі	4
17.	Психологічні особливості спілкування з пацієнтами в паліативній медицині	4
<b>Разом:</b>		<b>58</b>

**Література для вивчення дисципліни**

**Основна (базова):**

1. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Загальна психологія. Навч. посіб. – Київ «Центр учбової літератури», 2012 р. – 296 ст.
2. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія. – К., 2000.
3. Губенко І.Я., Карнацька О.С., Шевченко О.Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування. БЦБ «Медицина», 2013. – 294 с.
4. Засєкіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та міжособового спілкування: навч. посіб. – К.: ВСВ «Медицина», 2015. – 216 с.
5. Панюк В., Титаренко Т., Черпалєва Н. та ін. Основи практичної психології. – К.: Либідь, 2006.
6. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. – К.: Знання, 2006.
7. Трухін І.О. Соціальна психологія спілкування. – К., 2005.
8. Касєвич Н.М. Медсестринська етика і деонтологія: підручник. – 2-е вид., стер.– К.: ВСВ «Медицина», 2010. – 200 с.
9. Медсестринський догляд за пацієнтом // Стандарти медсестринських процедур, маніпуляцій та планів догляду і навчання: навч. посібн. / І.Я. Губенко, О.Т. Шевченко, Л.П. Бразалій, В.Г. Апшай. – К.: Медицина, 2008. – 304 с.
10. Москаленко В.Ф., Попов М.В. Біоетика: філософсько-методологічні та соціально-медичні проблеми. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 218 с.

**Додаткова:**

1. Пашукова Т.І., Допора А.І., Дияконов Г.В. Практикум із загальної психології – К.: т-во «знання», КОО, 2000, – 204 с.
2. Жигайло Н.І. Соціальна психологія. – Л.: Новий світ, 2007.
3. Грабова А. Психологія спілкування медсестри і пацієнта // Медична сестра. – 2005. – № 1. – С. 30–31.
4. Кодекс професійної етики Міжнародної ради медсестер (1973) // Сімейний лікар +. – 2004. – №5. – С. 4.
5. Пиріг Л. Соціоетика та біоетика – сучасні реалії в Україні // Ваше

**Поточний та підсумковий контроль**

**Поточний контроль** здійснюється на кожному практичному занятті з обов'язковим виставленням оцінки.

**Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

**Методи письмового контролю:** письмовий тестовий контроль, підсумковий модульний тестовий контроль, розв'язування ситуативних задач (ситуаційне компетентісне завдання).

**Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз, виступ з доповіддю, виконання презентації за темою, самостійного опрацювання, виконання індивідуального дослідного завдання, відпрацювання та демонстрація практичних навичок.

**Підсумковий контроль** передбачає два модульних контролю, проводиться в письмовій формі у вигляді тестових завдань.

Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу у Львівській медичній академії ім. Андрея Крупинського» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS. Бали нараховуються за виконання завдань аудиторної роботи, практичних, контрольних (модульних) завдань, тестів. Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

**Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу**

Лекції, практичні та індивідуальні заняття, самостійна робота студента, консультації.

У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище: MOODLE. Лекції та практичні заняття будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Zoom, Meet чи аналогічних. Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися в соціальних мережах Viber, WhatsApp тощо (за вибором академічної групи).

**Необхідне обладнання**

**У звичайному режимі навчання.** Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE.

**У режимі дистанційного навчання під час карантину** вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.

**Критерії оцінювання****Схема нарахування та розподіл балів**

Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За національною шкалою
Модуль 1									
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО				
4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре

$T_1 - T_n$  – теми занять до модульного контролю 1;

САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу;

МК - модульний контроль;

МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК;

СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО;

ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною шкалою, національною шкалою та ECTS.

**Шкала оцінювання: національна та ECTS**

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79	добре	C
60-69	задовільно	D

	<b>51-59</b>	задовільно	<b>E</b>
	<b>35-50</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	<b>FX</b>
	<b>0-34</b>	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	<b>F</b>
<b>Питання до диф. заліку</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Предмет психології, її завдання.</li> <li>2. Медична психологія, її завдання.</li> <li>3. Провідні напрямки психології.</li> <li>4. Методи психології.</li> <li>5. Види та властивості свідомості.</li> <li>6. Психологічна структура особистості.</li> <li>7. Психічні пізнавальні процеси.</li> <li>8. Явища адаптації, синестезії, сенсibiliзації.</li> <li>9. Пізнавальний процес сприймання.</li> <li>10. Пізнавальний процес мислення.</li> <li>11. Пізнавальний процес пам'ять.</li> <li>12. Пізнавальний процес увага.</li> <li>13. Емоції та почуття, їх види.</li> <li>14. Воля. Вольові якості особистості.</li> <li>15. Темперамент. Типи темпераменту.</li> <li>16. Характер. Класифікація рис характеру за К.Леонгардом.</li> <li>17. Здібності. Види здібностей.</li> <li>18. Загальна структура здібностей.</li> <li>19. Інтелект та його структура.</li> <li>20. Спілкування. Структура спілкування.</li> <li>21. Види та функції спілкування.</li> <li>22. Основні принципи спілкування.</li> <li>23. Компоненти, які сприяють розвитку комунікації.</li> <li>24. Емпатія.</li> <li>25. Характеристика стресу.</li> <li>26. Культура спілкування і етика взаємовідносин медичних працівників.</li> <li>27. Феномени ідентифікації, рефлексії.</li> <li>28. Конфлікт. Структура та динаміка конфлікту.</li> <li>29. Функції та типологія конфліктів.</li> <li>30. Основні типи поведінки при розв'язання конфлікту.</li> <li>31. Зони комфорту. Типи поведінкових реакцій.</li> <li>32. Класифікація типів пацієнтів.</li> <li>33. Медична етика, її завдання.</li> <li>34. Медична деонтологія, її завдання.</li> <li>35. Етичний кодекс сестри медичної України.</li> <li>36. Клятва Гіппократа.</li> <li>37. Клятва Ф. Найтінгейл.</li> <li>38. Декларація про захист прав пацієнтів в Європі.</li> <li>39. Основні етичні категорії, визначення понять.</li> <li>40. Проступки в роботі медичного працівника (технічні, тактичні, діагностичні).</li> <li>41. Цивільна, адміністративна, дисциплінарна та матеріальна відповідальність медичних працівників.</li> <li>42. Кримінальна відповідальність у діяльності медичного працівника.</li> <li>43. Колегіальність у медичному колективі як один із наріжних принципів регулювання стосунків між співробітниками.</li> <li>44. Умови що сприяють ефективному спілкуванню.</li> <li>45. Зони комфорту.</li> <li>46. Психологічні варіанти взаємовідносин медичного працівника і пацієнта.</li> <li>47. Особливості спілкування медичного працівника і пацієнта.</li> <li>48. Класифікація типів пацієнтів.</li> </ol>		

	<ol style="list-style-type: none"><li>49. Поняття професійної таємниці.</li><li>50. Поняття про ятрогенні захворювання.</li><li>51. Роль психіки у виникненні ятрогеній.</li><li>52. Фактори, що зумовлюють виникнення ятрогенних захворювань.</li><li>53. Поняття сорогенія.</li><li>54. Поведінка щодо вмираючого.</li><li>55. Поведінка щодо родичів умираючого (померлого).</li><li>56. Біоетичні проблеми смерті.</li><li>57. Біоетичні проблеми абортів.</li><li>58. Синдром «Емоційного вигорання».</li></ol>
<b>Опитування</b>	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу